

Федерація футболу України

**Комітет з питань стадіонів та безпеки
проведення змагань ФФУ**

ВИМОГИ
до стадіонів та безпеки проведення
змагань з футболу

Київ 2007

Вимоги і рекомендації до стадіонів та безпеки проведення змагань розроблені та доповнені відповідно до нових вимог ФІФА та УЄФА віце-президентом ФФУ, головою Комітету з питань стадіонів та безпеки проведення змагань, віце-президентом ФФУ, членом комісії УЄФА з питань стадіонів та безпеки Б. Воскресенським.

П'яте доповнене видання

Вимоги і рекомендації до стадіонів та безпеки при проведенні змагань з футболу повинні змусити всіх організаторів матчів проаналізувати свої обов'язки і рівень відповідальності до, під час та після проведення матчу.

У "Вимогах" передбачені заходи по підготовці, проведенні змагань на стадіонах та заходи забезпечення громадського порядку та безпеки, які повинні стати обов'язковими для організаторів змагань всіх рівнів, які проводяться під егідою ФФУ.

В разі порушенні "Вимог" можуть бути застосовані дисциплінарні санкції з боку ПФЛ та ФФУ.

Футбол є соціальним явищем. Він хвилює мільйони людей незалежно від політичних поглядів, віросповідання, віку.

Багато чинників впливають на те, щоб футбольне дійство відбувалося як свято. Одним, і самим головним, є те, де це дійство проходить. Від спортивної споруди, яка приймає головних акторів – футбольні команди, залежить якість і рівень футбольного свята.

Інфраструктури футбольного клубу в останні роки велику увагу приділяють ФІФА, УЄФА та ФФУ.

Протягом останніх десяти років Комітет з питань стадіонів та безпеки проведення змагань ФФУ намагається надати методичну та практичну допомогу в розбудові інфраструктури футбольних клубів. П'яте, доповнене видання "Вимог до стадіонів та безпеки проведення змагань ФФУ" повинно надати методичну допомогу керівництву футбольних клубів в організації, проведенні футбольних змагань, забезпеченню відповідних заходів та забезпеченню безпеки на стадіоні. В ньому враховані сучасні європейські критерії та стандарти, які сприяли б розв'язанню важливих задач з розвитку та вдосконаленню розвитку футболу в Україні. Ці задачі пов'язані з впровадженням УЄФА в дію в країнах Європи системи ліцензування футбольних клубів, вдосконаленню проведення змагань, забезпечення заходів, спрямованих на запобігання насильства, здійснення контролю за безпекою проведення матчів під егідою ФФУ.

Положення "Про атестацію футбольних клубів України" розроблене ФФУ згідно вимог УЄФА, затверджене Виконкомом ФФУ. Воно отримало акредитацію УЄФА. Цій важливій процедурі, яку проводить національна федерація, підлягають всі види діяльності клубів. Чільне місце займає питання стадіонів, на яких відбуваються змагання з футболу - це зрозуміло, бо спортивні споруди, в тому числі і стадіони, є одним із головних критеріїв інфраструктури футбольного клубу.

В Положенні "Про атестацію футбольних клубів України" передбачені питання щодо вимог до будівництва, експлуатації, модернізації та функціонування стадіонів. Кожний клуб повинен

розробити і впровадити заходи по виконанню вимог УЄФА і ФФУ стосовно якості всього комплексу споруд, якості безпеки. Виконання всіх цих вимог буде запорукою того, що ліцензований клуб, отримає атестат на право участі у національних і європейських змаганнях з футболу, звичайно при умові здобуття відповідного місця в турнірній таблиці, яке гарантує право на участь в подібних змаганнях.

Брошура охоплює всю гаму вимог як до клубів вищої ліги, так і нижчих за рангом ліг, передбачаючи, що їх виконання, дотримання відповідних норм і стандартів забезпечать належні умови для проведення матчів. Крім цього вимоги спрямовані на впровадження високої культури обслуговування, комфортності, безпеки учасників змагань, працівників ЗМІ, глядачів. Це стосується матчів всіх рівнів, як міжнародних, так і тих, в яких змагаються професіональні і аматорські команди України.

**Президент
Федерації футболу України,
член Виконкому УЄФА**

Григорій Суркіс

Вступ

Федерація футболу України реалізує цілий ряд пілотних проектів і програм, спрямованих на вдосконалення та розвиток футболу, на переведення в практичну площину найновіших ідей та вже випробуваних часом систем управління, на приближення інфраструктур футбольних клубів до європейських норм і стандартів.

Автори брошури бачать свою задачу в тому, щоб надати допомогу футбольним клубам для ознайомлення з вимогами до спортивних споруд, на яких проходять змагання з футболу і прийняття таких заходів, які б вирішували ці вимоги, для забезпечення безпеки, запобіганню насильству та неналежної поведінки з боку глядачів до, під час та після проведення футбольних матчів, які проводяться під егідою ФІФА, УЄФА, та ФФУ.

Розділ 1 **Вимоги до стадіонів**

I. Класифікація матчів

Футбольні матчі, які проводяться під егідою ФІФА, УЄФА та ФФУ відповідно до Статуту УЄФА класифікуються, як матчі підвищеного і звичайного ступеня ризику.

Матчами підвищеного ступеню ризику є:

- а) всі етапи клубних змагань УЄФА – Кубку УЄФА та ліги чемпіонів, всі матчі відбірного та фінального турнірів чемпіонатів Європи, світу, фінальні турніри Олімпійських ігор;
- б) матчі, на яких очікується присутність вищих посадових осіб України, іноземних держав, щодо яких здійснюється державна охорона;
- в) матчі, які ФІФА, УЄФА, національна федерація або місцеві федерації відносять до цієї категорії, на підставі попередніх інцидентів за участю глядачів однієї або обох команд, або є інформація щодо можливого виникнення таких інцидентів;
- г) коли передбачається, що кількість глядачів, супроводжуваних команду гостей, буде перевищувати 10% від загальної кількості місць на стадіоні або їх

кількості буде перевищувати 3000 осіб, якщо гра проходить на нейтральному полі, то обидві команди відносяться до категорії команд гостей;

- д) коли передбачається, що стадіон буде повністю заповнений глядачами або коли на матчі очікується більше ніж 15000 глядачів;
- е) коли передбачається, що на матчі буде присутня велика кількість глядачів з країни, яку представляє команда гостей, і які мешкають в країні, де проводиться матч.

Матчами звичайного ступеню ризику є решта матчів, до яких не відносяться критерії, що вказані в п.п. "а"- "е".

Відповідні положення УЄФА, що регулюють проведення змагань на стадіоні:

- а) визначають категорію стадіону, необхідного для проведення усіх матчів, відповідних змагань;
- б) встановлюють відповідальність за забезпечення контролю за дотримання критеріїв відповідної категорії.

II. Вимоги до матеріально-технічного забезпечення спортивних споруд

Процедура національного атестування клубів окрім спортивних, фінансових, адміністративно-кадрових, правових критеріїв, висуває низку вимог до спортивних споруд, на яких відбуваються змагання з футболу, тобто до інфраструктурного критерію.

Вони передбачають наявність:

1. Стадіонів, які відповідають вимогам:
 - а) ФІФА, УЄФА та ФФУ для проведення міжнародних змагань – елітні команди;
 - б) ФФУ для проведення змагань за участю професійних та аматорських команд стадіони I, II, III, IV та V категорії.
2. Спортивно-тренувальної бази з необхідною кількістю полів та відповідної інфраструктура, яка забезпечує підготовку команди.

3. Адміністративних приміщень, оснащених необхідним обладнанням для забезпечення змагань і підготовки команд до них.
4. Технічних засобів зв'язку.
5. Місця розміщення автотранспорту.
6. Офіційної емблеми, прапору, вимпелу, значка та іншої атрибутики клубу.

III. Вимоги до наявності документів для проведення матчів з футболу

Змагання з футболу на всіх стадіонах України проводяться при наявності документів, а саме:

- а) Постанова Кабінету Міністрів України від 29 червня 2004 року № 823 "Про затвердження Порядку забезпечення громадського порядку та безпеки під час проведення футбольних матчів";
- б) Акту (сертифікату) державної комісії з контролю за станом спортивних споруд з висновком про відповідність стадіону технічним нормам, який складається щороку в установленому порядку;
- в) Паспорту (сертифікат) стадіону, зареєстрованого у регіональній федерації та ФФУ;
- г) Наказу та акту про можливість проведення матчу;
- д) Протоколу Робочої комісії, яка створена організатором матчу (клубом) власником стадіону, органом внутрішніх справ та інших зацікавлених установ і організацій про відповідність стадіонів технічним нормам і придатність його для проведення футбольного матчу;
- е) Регламенту Всеукраїнських змагань з футболу серед професіональних команд;
- ж) Правила дотримання громадського порядку та безпеки під час проведення футбольного матчу.

Крім згаданих вище документів керівництво стадіону повинно мати:

- а) достатню кількість засобів пожежегасіння, вказаних у актах місцевих органів пожежної охорони;

- б) завірені органами державної архітектурно-будівельної інспекції та органами що відповідають за дотримання технічних норм у будівництві акти про випробування елементів конструкцій стадіону.

Всі документи та заходи повинні сприяти забезпеченню якісному проведенню змагань, надійної безпеки учасників, вболівальників та ін.

IV. Загальні критерії проведення матчів, які відповідають вимогам УЄФА та ФФУ

Професіональні футбольні клуби зобов'язані проводити всі свої домашні матчі, в рамках будь-якого змагання, на стадіоні, що за своїми спорудами, оснащенням і рівнем обслуговування відповідає вимогам УЄФА та ФФУ.

1. Стадіон повинен бути сертифікованим і прийнятим до експлуатації відповідно вимог ФФУ та Положення про атестацію. Адміністрація стадіону повинна мати сертифікат (паспорт), який містить в собі таку інформацію:
 - експлуатаційну надійність та стійкість будівельних конструкцій стадіону, бездоганну роботу інженерних комунікацій, мереж, протипожежних систем і засобів;
 - стан споруд стадіону з погляду забезпечення безпеки і заходи щодо вдосконалення споруд стадіону;
 - виконання вимог техніки безпеки, санітарно-гігієнічних, екологічних та інших вимог;
 - повідомлення про дотримання правил забезпечення безпеки компетентних громадських органів;
 - підтвержені дані щодо загальної місткості стадіону (кількість індивідуальних місць, місць на лавках і загальна кількість місць) та ін.;
 - стратегію забезпечення безпеки. Така стратегія повинна охоплювати всі аспекти організації футбольного матчу;
 - огляд глядачів при вході, поділу вболівальників команд-суперниць, розсіювання натовпу, медичне обслуговування, протипожежні заходи, заходи при відключенні електроенергії або у будь-яких інших ситуаціях;

- необхідну підготовку обслуговуючого персоналу стадіону, майстрів контролерів, стюардів, волонтерів.

Сертифікат видається відповідними компетентними органами один раз на рік.

2. Стадіон повинен забезпечувати (гарантувати) безпеку відповідно вимог УЄФА та ФФУ:

- всі частини стадіону і його трибуни, включаючи входи, виходи, сходи, двері, коридори, дахи, всі місця і приміщення для глядачів, а також місця і приміщення, що закриті для вільного доступу, повинні відповідати нормам безпеки;
- всі проходи і сходи суспільного користування в зонах для глядачів повинні бути пофарбовані у яскравий жовтий колір; аналогічна вимога висувається до всіх воріт та калиток, що ведуть із зон для глядачів на футбольне поле, а також до всіх дверей виходу і воріт, що ведуть зі стадіону, якщо вони є;
- клуби зобов'язані встановити такий порядок дій, при якому всі проходи, коридори, сходи, двері, ворота для глядачів не захаращувалися б нічим, що могло б перешкодити вільному проходу глядачів до, під час, та після матчу;
- усі двері виходу й ворота на стадіоні, а також усі ворота, що ведуть із зон для глядачів на футбольне поле, повинні відкриватися назовні від глядачів і залишатися незамкненими поки глядачі знаходяться на стадіоні. Біля кожних дверей і біля кожних воріт повинен постійно знаходитися спеціально призначений стюард, працівники МВС, яким доручено стежити за порядком і забезпечувати маршрут негайної евакуації людей у разі виникнення будь-якої надзвичайної ситуації;
- з метою захисту тих, хто знаходиться на футбольному полі або в інших частинах стадіону від розряду блискавки, стадіон повинен бути оснащений відповідними пристроями;
- винятково важливо, щоб організатори матчу і компетентні органи, які відповідають за безпеку на стадіоні, могли передавати повідомлення глядачам, які знаходяться як на стадіоні, так і за його межами, за

допомогою досить потужної і надійної системи загального оповіщення (гучномовці) та/або за допомогою табло, та/або відео-екрана.

3. Адміністрація стадіону повинна мати:
 - погоджені з органами внутрішніх справ правила дотримання громадського порядку та безпеки, в яких визначається порядок здійснення заходів по забезпеченню порядку безпеки учасників і глядачів;
 - інструкцію заходів при виникненні надзвичайних ситуацій;
 - орган та план евакуації, що забезпечує в разі необхідності евакуацію глядачів-людей зі стадіону;
 - у кожному футбольному клубі повинна бути особа відповідальна за здійснення заходів безпеки, який зобов'язаний вживати передбачені законодавством заходи до недопущення порушень громадського порядку.
4. На кожному стадіоні, за узгодженням із компетентними місцевими органами, повинен бути диспетчерський пункт: спеціальна кімната для осіб, які відповідають за всі питання проведення матчу, питання, пов'язані з безпекою та охороною на стадіоні, а саме, старший офіцер МВС України, офіцер з питань безпеки на стадіоні, та їх персонал.

Пункт повинен бути обладнаний відео спостереженням, яке має можливість друкувати фотокартки; обладнаний телефонним зв'язком та знаходитися поруч з кімнатою диктора стадіону або мати можливість власного гучномовця по стадіону.
5. Розміщення глядачів.

Відповідно до вимог УЄФА кожне глядацьке місце повинно бути:

 - прикріпленим (наприклад, до підлоги);
 - відокремленим від інших місць;
 - зручним (відповідати анатомії людини);
 - пронумерованим;
 - мати спинку висотою не менше 30 см (рахуючи від сидіння) та ширину не менше 45 см;
 - для всіх глядачів повинні бути відведені окремі місця.

6. Освітлення стадіону.

Для проведення матчів у вечірній час на стадіоні має бути встановлене штучне освітлення, що відповідає стандартам УЄФА, а також система аварійного освітлення, яка забезпечує необхідне освітлення у разі відмовлення систем електропостачання, включаючи всі виходи та шляхи евакуації з метою забезпечення безпеки та керування рухом глядачів, а також гарантувало б освітлення не нижче 800 люкс рівномірно по всьому футбольному полю.

Атестаційна комісія встановлює абсолютний мінімум освітленості, що не може бути нижче 1200 люксів, і видає сертифікат щодо освітленості стадіону, відповідно до вимог УЄФА (Додаток №1).

7. Зони для глядачів.

Кожна трибуна повинна бути розділеною на окремі сектори відповідно до вимог забезпечення безпеки.

8. На стадіоні повинен бути пункт першої медичної допомоги:

- пункти першої медичної допомоги повинні розташовуватися в місцях легко доступних як зсередини, так і ззовні стадіону для глядачів і для машин швидкої допомоги;
- мати необхідне обладнання.

9. На стадіоні повинно бути по одній з роздягалень для команди-господаря і команди-гостей, які мають:

- місця для сидіння, як мінімум на 25 осіб;
- вішалки або шафи, які замикаються, індивідуального користування, як мінімум на 25 осіб;
- 5 душових кабінок;
- туалети з унітазами;
- по 3-у пісуари;
- масажні столи;
- по 1-у холодильнику;
- по 1-й демонстраційній дошці.

В проходах зон роздягалень і виходу на футбольне поле повинні бути чіткі і зрозумілі покажчики українською та англійською мовами.

10. До роздягалень повинен вести окремий охоронюваний вхід, до якого могли б під'їжджати клубні автобуси, автомашини і т.д., і через який футболісти і офіційні особи могли б безпечно входити на стадіон і залишати його, не вступаючи у контакт з глядачами, представниками засобів масової інформації або будь-якими сторонніми особами.

З кожної роздягалні для футболістів і арбітрів повинен вести окремий прохід на футбольне поле. Ці проходи могли б з'єднуватися біля виходу в ігрову зону. Якщо на стадіоні є тільки один такий коридор, то він повинен бути досить широким, щоб не перешкоджати виходу команд як на поле, так і з нього в перерві та після закінчення матчу.

11. В ігрову зону повинен вести окремий охоронюваний вхід, через який учасники футбольного матчу могли б безпечно входити на стадіон і залишати його, не вступаючи у контакт з глядачами, представниками засобів масової інформації або будь-якими іншими сторонніми особами. Футболісти й офіційні особи повинні бути належним чином захищені від усних або фізичних погроз під час їх перебування на стадіоні.

Цей прохід повинен являти собою захисний вогнетривкий телескопічний тунель, що має виходити в ігрову зону досить далеко, щоб запобігти ризику нанесення травм учасникам матчу різними предметами, що можуть кидати глядачі. Такі телескопічні тунелі повинні швидко витягуватися або стискатися, для того, щоб їх можна було легко використовувати під час матчу.

12. Стадіон повинен мати обладнані кімнати як для арбітрів, так і для делегата та інспектора матчу. Обладнання кімнати повинно відповідати вимогам Регламенту змагань та вимогам Положення про атестацію, а саме:

- мінімальний розмір — 24 кв.м.;
- наявність обладнаних санвузлів, що відповідають санітарно-гігієнічним нормам;
- наявність меблів, які забезпечують як роботу, так і відпочинок;

- наявність холодильних камер;
- наявність тонізуючих напоїв;
- наявність терезів та шаблонів;
- наявність відео-, телеапаратури, факсів, комп'ютерів, телефонного зв'язку.

Приміщення повинні забезпечувати комфортність, безпеку, сприяти проведенню матчу на високому професійному рівні, кваліфікованому аналізу арбітража гри, немати обмежений доступ сторонніх осіб.

13. Стадіон повинен мати ложу для почесних гостей, яка розміщена у центрі трибуни, відокремлена від місць знаходження інших глядачів та має окремий вхід.

Для матчів, що проводяться у рамках національних і клубних змагань УЄФА, ложа для почесних гостей повинна мати, як мінімум, 80 окремих місць зі спинками під навісом.

14. Наявність інформаційного табло про основні Правила поведінки глядачів, де повинна бути інформація:

- правила доступу на стадіон;
- відміна або перенесення спортивних заходів;
- опис заборон і штрафів за порушення: за вхід на футбольне поле, за кидання предметів; за грубі вигуки або непристойні вирази, расистську поведінку і т.д.;
- заборону щодо вживання алкогольних напоїв, використання петард, вогнебезпечних засобів;
- правила розміщення глядачів на трибунах;
- причини, через які глядача можуть видалити зі стадіону;
- аналіз ризиків, властивих даному стадіону.

15. Прийом та розміщення вболівальників гостьової команди, принаймні 5% (від загальної кількості місць відповідно паспорту стадіону) місць повинні бути надані в окремій зоні вболівальників гостьової команди.

При присутності більш ніж 200 вболівальників гостьової команди має бути призначено відповідну кількість стюардів, групи забезпечення безпеки і охорони для супроводження і допомоги вболівальникам під час

подорожі до місця проведення матчу, під час матчу та після його закінчення, а також підтримання зв'язку між організаторами і вболівальниками. Приїзд вболівальників гостей оформляється офіційним листом, підписаний президентом на ім'я президента команди — господаря. За взаємною домовленості кількість вболівальників команди гостей може бути збільшена.

16. Наявність санвузлів, критерії яких наступні:
- у безпосередній близькості від кожної трибуни повинно знаходитися достатнє число туалетів для чоловіків, жінок і інвалідів відповідно до нормативних актів місцевих органів влади та санітарно-гігієнічних нормативів;
 - туалетні кімнати повинні бути обладнані раковинами з кранами, як мінімум, з холодною водою; повинні мати рушники та/або сушарки для рук;
 - туалетні кімнати повинні бути добре освітленими, чистими і гігієнічними.

Стадіонам, які претендують на проведення міжнародних змагань, УЄФА рекомендує мати в одному секторі туалет на 200 глядачів з одним пісуаром на 125 осіб та п'ять туалетних кабінок з унітазом для жінок та туалетну кабінку для інвалідів.

17. На стадіоні має бути кімната для проведення допінг-контролю, яка повинна знаходитися поблизу роздягалень гравців і арбітрів. До неї не повинні мати доступ люди, які не причетні до процедури допінг-контролю.
18. На стадіоні повинна бути обладнана ложа для ЗМІ та зал для прес-конференцій мінімум на 50 місць з належним обладнанням.
19. Повинні бути відповідні місця для глядачів-інвалідів і осіб, які супроводжують їх, а також передбачені заходи щодо забезпечення їх безпеки.
20. Доступ на стадіон вболівальників та їх вихід зі стадіону повинен бути безпечним та мати досить місця для розміщення глядачів.

Передбачити окремі входи для входу, а виходу — для виходу. Їх не можна використовувати одночасно.

21. На стадіоні повинна бути належна кількість необхідної інформації, як українською, так і англійською мовами.
22. До ігрової зони стадіону повинен бути забезпечений вільний під'їзд для всіх автомобілів служб екстреної допомоги.
Для службового персоналу, офіційних осіб, арбітрів повинна бути обладнана автостоянка, забезпечена охороною.
23. На стадіонах повинна впровадитись замкнута система телевізійного постійного спостереження за глядачами, як на підходах, так і на території стадіону, секторах і трибунах.
Ця система повинна мати зв'язок з кімнатою контролю на стадіоні з диспетчерським пунктом.
24. Клуб та працівники адміністрації стадіону разом з місцевими органами забезпечення безпеки повинні зробити оцінку ризиків щодо розташування рекламних щитів.

Мінімальні відстані для встановлення рекламних щитів:

- а) відстань від межі футбольного поля до рекламних щитів уздовж лінії футбольного поля — 4,0 м;
- б) відстань від межі футбольного поля до рекламних щитів за лінією воріт — 5,0 м зі зменшенням відстані під кутом до 3,0 м поблизу кутових прапорців.

Рекламні щити не повинні:

- розміщатися там, де вони можуть становити небезпеку для футболістів, офіційних осіб або будь-кого;
 - встановлюватися таким чином, мати таку форму або виготовлятися з таких матеріалів, які можуть становити небезпеку для гравців;
 - висота щитів повинна бути не більше 90 см;
 - розташування щитів повинно здійснюватись згідно затвердженої схеми.
25. На стадіоні повинні бути передбачені платформи для роботи телевізійних камер.

Основна камера розташовується напроти центральної лінії поля на висоті, що дає кут нахилу 15-20° по гори-

зонталі щодо центра поля. Основна камера повинна бути встановлена таким чином, щоб вона не була звернена до сонця і знаходилася на одній стороні з кабінами телевізійних коментаторів.

Рекомендується на основній трибуні напроти лінії штрафного майданчика встановити дві малі платформи для додаткових — так званих "16-метрових" — камер.

На рівні футбольного поля для встановлення камер варто передбачити місця навпроти лінії площі воріт — "5-метрові" камери.

26. Стадіон повинен бути обладнаний системою громадського оповіщення, яка не повинна залежати від головної системи електропостачання. Стадіон, який претендує на міжнародні змагання, повинний бути обладнаний великим екраном, що висвітлював би повідомлення для глядачів.
27. Для проведення національних та клубних змагань УЄФА лава для запасних гравців повинна вміщувати, як мінімум, 13 осіб (запасні гравці та офіційні особи команди). Лави повинні мати навіс, розташування на відстані не менше 6 м від лінії поля у районі центральної трибуни.
28. На кожному стадіоні повинна бути, як мінімум, одна торгівельна точка з продажу їжі і напоїв. Вона повинна бути чистою, привабливою, легкодоступною і розташовуватися у центральній частині стадіону.
29. Для проведення національних і міжнародних матчів стадіон повинен бути оснащений, принаймні, п'ятьма флагштоками. Для проведення чемпіонату, першості та Кубка України — мінімум три.
30. Стадіон повинен бути забезпечений адекватним доступом на громадському транспорті з центра міста, від головного залізничного вокзалу, з основної станції та з аеропорту.

Під'їзні шляхи до стадіону повинні мати чіткі покажчики, що позначають напрям руху до стадіону або під'їзду до стадіону з будь-якого напрямку. Ці покажчики

періодично перевіряються разом з місцевим управлінням безпеки дорожнього руху та/або зі службами безпеки.

31. Загальний розмір ігрової зони, рекомендований УЄФА 120 м на 80 м.

V. Вимоги до стадіонів при проведенні Всеукраїнських змагань (вища ліга)

Виходячи з перелічених в попередньому розділі критеріїв, які пред'являє УЄФА до стадіонів, на яких проводяться змагання з футболу на міжнародному рівні, Комітет з питань стадіонів та безпеки ФФУ розробив Вимоги для кожної ліги Всеукраїнських команд, як на професіональному, так і аматорському рівні.

У зв'язку з введенням в дію Положення "Про атестацію футбольних клубів України" рівень вимог до клубів, які приймають участь у міжнародних змаганнях, підвищився. Для виконання вимог УЄФА та ФФУ стадіони України повинні бути обладнані та забезпечувати:

1. Наявність зовнішньої огорожі стадіону, завдяки якому організовується перший контроль квитків. Другий контроль проводиться при переході глядачів безпосередньо на трибуни. Для запобігання зіткнень в місцях контролю квитків проходи повинні бути обладнані системою турнікетів.
2. Наявність планів заходів щодо забезпечення громадського порядку за зовнішньою огорожею, на під'їзних шляхах до стадіону, як до гри, так і після неї.
3. Наявність стоянок для паркування автотранспорту за зовнішньою огорожею стадіону.
4. Безпеку приїзду команд на стадіон та їх від'їзд.
5. Наявність сидячих місць не менше 30000, включаючи як мінімум 22500 місць з оббивкою.
6. Поділ місць для глядачів на блоки та сектори за допомогою турнікетів. Місця для глядачів повинні бути пронумеровані. Для вболівальників гостей призначаються окремі сектори на головній та протилежній трибунах

(до 5% від загальної кількості місць на стадіоні), які мають виразні покажчики на стадіоні, в тому числі піктографічні. Написи на покажчиках повинні бути чіткими, зрозумілими і виконаними українською та англійською мовами.

7. Наявність туалетів у кожному із блоків (окремі для чоловіків, жінок і інвалідів), як на території, так і за межами стадіону.
8. Безпечний прохід глядачів та гостей до призначених місць та їх безпеку у секторах.
9. Систему відео-контролю за порядком під час проходу глядачів на стадіон, їх поведінкою до, під час гри на трибунах та після закінчення матчу.
10. Наявність стаціонарних відеокамер спостереження всередині та навколо стадіону з моніторами і записом на відеомагнітофон та зв'язком з диспетчерською кімнатою.
11. Роздягальню для команд: мінімальний розмір — не менш ніж 100 кв. м, 2 масажних столи, сидіння для 25 осіб (гігієнічні), макет футбольного поля, вішалки, настінні дзеркала, душеві не менш ніж на 8 місць, сушарки для волосся (2 штуки), холодильник. Приміщення для розминки команд.
12. Кімнату для арбітрів, розташовану поблизу роздягалень команд: мінімальний розмір — 24 кв. м, обладнану відповідно вимог.
13. Медичну кімнату з відповідним обладнанням: умивальником, шафами для медикаментів, столом лікаря, кисневою маскою, балоном або подушкою.
14. Кімнату для допінг-контролю, розташовану в районі роздягалень команд і недосяжну для глядачів: 16 кв. м, зі столом, 4 кріслами (стільцями), вішалками, умивальниками, туалетом та необхідним обладнанням.
15. Кімнату делегата (інспектора) ФФУ, розташовану поблизу роздягалень команд, 2-ї кімнати арбітрів (чоловіча та жіноча), яка повинна бути обладнаною всім необхідним для забезпечення проведення матчу на

високому професійному рівні, аналізу дій арбітрів, системами забезпечення громадського порядку та безпеки, а також мати обладнання, яке забезпечило б комфортний відпочинок в перерві та після матчу.

16. Ложу почесних гостей (надалі – VIP), не менш ніж на 80 місць розташовану в центральній частині головної трибуни, відокремлену від глядачів, яка має:
 - окремий вхід;
 - кімнату, що примикає до холу для відпочинку з баром і туалетами;
 - кімнату, обладнану телефонами та факсимільним зв'язком.
17. Ложу преси і приміщення для проведення після матчевої прес-конференції.
18. Телебачення. Не менш ніж 3 платформи розміром 2х3 м для телевізійних камер повинні бути встановлені на головній трибуні по центру поля та за футбольними воротами. Загальна кількість платформ визначається угодою між телевізійними компаніями та організаторами матчу.
19. Освітлення футбольного поля. На матчах, які проводяться у вечірній час, освітленість на будь-якій ділянці поля повинна становити не менш ніж 1200 люкс. Для матчів Ліги чемпіонів УЄФА встановлюється мінімальний рівень 1400 люкс. На випадок відключення основної системи електропостачання повинна бути передбачена резервна система, що забезпечує не менше 2/3 звичайної освітленості .
20. Інформаційну систему гучномовців, звукопідсилення, електронного табло з годинником.
21. Обладнану відповідно Вимог безпеки диспетчерську кімнату для керівників служб, координатора матчу, забезпечену системою відео спостереження за глядачами і територією. Вхід стороннім в цю кімнату повинен бути забороненим.

22. Футбольне поле повинно відповідати вимогам Регламенту змагань і мати:
- систему штучного підігріву;
 - природний або прийнятий УЄФА і ФІФА штучний зелений газон з футбольним полем згідно з Правилами гри зі штучним підігрівом та футбольним полем розмірами 105х68 м та загальним газоном 120х80 м;
 - запасні футбольні ворота, які у разі необхідності повинні бути замінені на ті що вийшли з ладу за 15 хв.;
 - надійну систему дренажу та зрошення;
 - захисний телескопічний тунель;
 - чітку незмивну розмітку і зони безпеки.
23. Керівництво стадіону повинно мати необхідну документацію передбачену Вимогами і Регламентом.
24. Обладнати та організувати:
- шляхи проїзду автомобілів протипожежної охорони та "швидкої допомоги" до ігрової зони;
 - спеціальну кімнату, обладнану всіма необхідними засобами для надання першої та невідкладної допомоги для гравців і офіціальних осіб з чергуючим медичним та обслуговуючим персоналом;
 - забезпечити арбітрів, делегата (інспектора) ФФУ супроводжуючим нарядом МВС України.
25. Місця для глядачів повинні бути індивідуальними, закріпленими до підлоги, одинарними, зручними (ергономічної форми), пронумерованими, виготовленими з міцного вогнестійкого матеріалу і мати спинку висотою мінімум 30 см від площини сидіння, а також ширину — не менше ніж 45 см.
- Місця на головній трибуні стадіону (не менше 1000) повинні бути під дахом.
26. На стадіоні повинна бути розроблена стратегія безпеки, яка повинна містити всі аспекти контролю щодо забезпечення громадського порядку та безпеки учасників матчу.

27. Для безпеки футболістів повинен бути збудований телескопічний прямий критий прохід для їх виходу до ігрової зони.
28. Для глядачів-гостей необхідно передбачити окремий і безпечний прохід до місця розміщення, а також необхідно передбачити резервування певної кількості пронумерованих сидячих місць для глядачів — гостей на головній і протилежній трибунах (5% від кількості сидячих місць стадіону). Вона може бути збільшена за узгодженням з керівництвом клубу гостей і уповноваженим клубу з питань безпеки. Повідомлення про приїзд глядачів-гостей повинно поступити господарям не менше, ніж за п'ять днів до гри з вказівкою кількості.
29. Реклама біля футбольного поля повинна розміщуватися згідно з вимогами ФІФА, УЄФА та ФФУ, але на відстані не менше ніж 4 м від футбольного поля.
30. Стадіон повинен мати не менш ніж 5 флагштоків для прапорів.
31. Для проведення матчів високого ступеня ризику створюється кризова група на чолі з керівником міліції, до складу якої входять старші представники персоналу охорони, медичних служб, пожежної безпеки, дирекції стадіону, організаторів матчу та представників ФІФА, УЄФА, ФФУ.
Ними визначається зручне місце на стадіоні на випадок експертного збору. Члени групи повинні бути ознайомлені з коротким кодовим сигналом щодо цього збору.
32. Мати автомобілі протипожежної служби та «швидкої медичної допомоги».
33. Мати ложу для представників ЗМІ. Місця в центрі великої трибуни з столиками, які підключені до системи електропостачання і телефонного/факс зв'язку. Мінімальна кількість — 100.

VI. Вимоги до стадіонів при проведення змагань першості та Кубка України серед команд першої ліги

Стадіони повинні відповідати вимогам проведення змагань з футболу, а саме:

1. Відповідати критеріям, встановленим ФФУ.
2. Мати природний зелений газон на футбольному полі зі штучним підігрівом та розмірами 105x68 м згідно Правил гри.
3. Забезпечувати наявність:
 - а) освітлення не менше 800 люкс;
 - б) сидячих місць не менше ніж 5000 місць;
 - в) обладнаних роздягалень для команд;
 - г) обладнаних майданчиків для розминки команд;
 - д) обладнаних кімнат для арбітрів, делегата (інспектора) ФФУ з телефонним зв'язком;
 - є) кімнати для телеперегляду;
 - ж) зовнішньої огорожі стадіону;
 - з) заходів щодо забезпечення громадського порядку та безпеки за зовнішньою огорожею, на під'їзних шляхах до стадіону, як до початку, під час матчу, так і після його закінчення;
 - і) окремих туалетів для чоловіків, жінок і інвалідів, як за межами стадіону, так і на стадіоні;
 - к) безпеки приїзду команд на стадіон та їх від'їзду.
4. Мати ложу почесних гостей (VIP), розташовану в центральній частині головної трибуни не менше ніж на 20 місць, яка має окремий вхід, відокремлена від глядачів, обладнана телефонним зв'язком.
5. Наявність місць, обладнаних для ЗМІ.
6. Наявність місць для проведення відеозапису змагань команд, телебаченням.
7. Наявність системи гучномовців, радіовузла.
8. Інформаційне табло (електронне).
9. Наявність кімнати органів охорони громадського порядку.
10. Стадіон згідно Вимог і Регламенту повинен мати необхідну документацію передбачену розділом III.

11. Матчі першої ліги повинні проводитися на стадіонах, обладнаних індивідуальними сидіннями. Використання бетонних чи дерев'яних лавок забороняється.
12. Дотримання всіх аспектів громадської безпеки передбачає наявність:
 - а) розробленої стратегії безпеки, плану евакуації учасників матчу і глядачів на випадок виникнення надзвичайної ситуації;
 - б) автомобілів протипожежної служби, "швидкої допомоги", двох медичних носилок та медичного і обслуговуючого персоналу;
 - в) забезпечення охорони арбітрів, делегата (інспектора), команди гостей, почесних гостей, офіцерів служби допінг-контролю.
13. На час проведення матчу для забезпечення громадського порядку надається приміщення, обладнане всіма необхідними засобами теле-, відеосредствами, телефоном.
Вхід стороннім особам в приміщення забороняється.
14. Не менше ніж 3 місця з кожних 1000 місць повинні бути зарезервовані для інвалідів та супроводжуваних їх осіб, для чого необхідно забезпечити:
 - зручні для інвалідів підходи, туалети, буфети та піктографічні покажчики шляхів;
 - спеціально призначені і зручні місця для інвалідів, які пересуваються на інвалідному транспорті.
15. Криті місця для гравців, тренерів та офіційних осіб повинні бути розраховані не менш ніж 13 осіб.
16. Забезпечити виразні покажчики на стадіоні, в тому числі піктографічні. Написи на покажчиках повинні бути чіткими, зрозумілими і виконаними українською та англійською мовами.
17. Наявність на стадіоні інформаційних табло, стендів.
18. Реклама біля футбольного поля повинна розміщуватися згідно з вимогами ФІФА, УЄФА та ФФУ на відстані не менше ніж 4 метри від футбольного поля.
19. Стадіон повинен мати як мінімум три флагштоки, на яких вивішуються відповідні прапори.

20. Команди повинні бути забезпечені напоями — чаєм, каваю, мінеральною водою.

У разі переходу команди до вищої ліги інфраструктура повинна відповідати вимогам, викладеним у главі V.

VII. Вимоги до стадіонів при проведенні змагань першості та Кубка України серед команд другої ліги

Стадіони повинні відповідати ухваленим мінімальними вимогами, а саме:

1. Мати природний зелений газон, бажано зі штучним підґрівом, футбольним полем розмірами 105х68 м згідно Правил гри.
2. Наявність трибун, бажано з сидячими місцями (не менше ніж на 1500 місць). Забезпечувати наявність:
 - а) освітлення не менше 500 люкс;
 - б) обладнані роздягальні для команд з туалетами, душовими кабінами та гарячою водою;
 - в) кімната для арбітрів, делегата ФФУ з телефонним зв'язком, туалетом та душем з гарячою водою;
 - г) окремі туалети для чоловіків, жінок і інвалідів;
 - д) місця для делегата (інспектора) ФФУ, почесних гостей, ЗМІ;
 - є) радіовузол, гучномовці, інформаційне табло;
 - ж) місця для інвалідів;
 - з) кімнати органів охорони громадського порядку.
3. Мати на матчі автомобілі протипожежної служби та "швидкої допомоги", наявність двох медичних носилок медичного та обслуговуючого персоналу.
4. Забезпечити охорону арбітрів, делегата матчу та команди гостей.
5. Криті місця для гравців, тренерів та офіційних осіб, які повинні бути розраховані не менш ніж на 13 осіб.
6. Наявність на стадіоні інформаційних табло, стендів, гучномовців.
7. Наявність на стадіоні не менше 3-х флагштоків.

8. Наявність майданчиків для відеозапису.
9. Забезпечити команди напоями: чаєм, кавою, мінеральною водою.

У разі переходу команди до першої ліги спортивна інфраструктура повинна відповідати вимогам, викладеним у главі VI.

VIII. Вимоги до стадіонів при проведенні змагань першості України з футболу серед аматорських та дитячо-юнацьких команд

Стадіон повинен відповідати ухваленим стандартам викладеним у цих вимогах, а саме:

1. Мати зелений газон з футбольним полем згідно з Правилами гри.
2. Трибуни для глядачів.
3. Роздягальні для команд з туалетами та душеві з гарячою водою.
4. Кімнату для арбітрів з телефонним зв'язком, туалетом та душем з гарячою водою.
5. Радіовузол з достатньою кількістю гучномовців.
6. Наявність інформаційного табло.
7. Забезпечити чергування наряду міліції, автомобіля протипожежної служби та "швидкої допомоги".
8. Наявність документації, яка забезпечує проведення гри:
 - акту прийому стадіону, угоди між керівництвом клубу та правоохоронними органами;
 - документи із заходів щодо охорони громадського порядку і безпеки на стадіоні.

Кожний клуб, що претендує на підвищення у класі, повинен заздалегідь подбати про виконання вимог до стадіонів, на яких проводяться змагання відповідних ліг.

IX. Документація готовності стадіону до проведення змагань з футболу

У відповідності до Регламенту Всеукраїнських змагань з футболу серед професіональних команд, на підставі правових засад організації матчів на кожному стадіоні повинна своєчасно складатися та зберігатися відповідна документація. Зразки таких документів надаються, але кожна адміністрація стадіону, керівництво клубу та регіональної федерації футболу з урахуванням місцевих особливостей (стану стадіону, його розташування, чисельності глядачів та ін.) можуть доповнити ці документи необхідними даними.

X. Структурні критерії

1. Ігрове поле повинно бути гладким і рівним з обладнаною дренажною системою, яка запобігала б виходу стадіону з ладу через затоплення.
2. Залежно від рівні змагань стадіони повинні мати натуральну поверхню ігрового поля або штучне покриття, що має ліцензії УЄФА, ФІФА.
3. Місця для розминок для запасних гравців повинні бути в наявності вздовж бокової лінії ігрового поля або за рекламними щитами за воротами.
4. Ворота, запасні ворота. Стійкі, перекладки повинні бути виготовлені з алюмінію або подібного матеріалу круглої форми та відповідати вимогам Правил гри, що прийняті ФІФА, і не повинні складати жодної загрози життю гравців. Запасні ворота повинні відповідати всім вимогам і легко встановлюватися в разі потреби.
5. Лава для запасних гравців повинна бути обладнана двома лавами відповідної висоти для сидіння принаймні 13 осіб на відстані не менше 5 м від бокової лінії поля.
6. Пункт першої медичної допомоги для гравців і офіційних осіб.
7. Протипожежне освітлення:
 - а) вища ліга:
 - стаціонарна камера — 1200-1400;
 - мобільна камера — 800-1000.

- б) I ліга:
 - стаціонарна камера — 800-1200;
 - мобільна камера — 500-1000.
- в) II ліга:
 - стаціонарна камера — 500-800;

Аварійне освітлення (автономне) повинно забезпечити повне, негайне і еквівалентне без перебоїв освітлення.

- 8. Стадіон повинен забезпечувати місця для паркування мінімум для двох автобусів і десяти автомобілів для команд і офіційних осіб, крім того, повинен забезпечувати мінімальну кількість місць для безпечного паркування автомобілів VIP осіб під охороною та зони паркування поблизу стадіону.
- 9. Вхід та вихід із стадіону для глядачів:
 - а) вхідні ворота (чи турнікети) повинні бути облаштовані таким чином, щоб унеможливити затори і забезпечити вільне проходження натовпу;
 - б) вихідні двері та ворота повинні бути оснащені пристроями для замикання та швидкого відмикання; до закінчення гри вони повинні бути відчинені;
 - в) стадіони, які претендують на проведення матчів вищого рівня УЄФА, ФІФА повинні бути обладнані сучасною електронною системою контролю доступу.
- 10. Ложа для представників ЗМІ повинна бути розташована в центрі великої трибуни (поблизу роздягальні команд і різноманітних медіа-засобів). Мінімальна кількість місць для міжнародних змагань — 200 (з столиками, підключеними до системи електропостачання і телефонного/факсового зв'язку — 100 осіб); вища ліга — відповідно 50-100 (25-50).

Розділ 2

Вимоги для забезпечення громадського порядку та безпеки проведення змагань

Однією з умов ФІФА, УЄФА, ФФУ з використання стадіонів для проведення змагань з футболу є відповідність інфраструктурних, технічних засобів, організаційних заходів діючим вимогам цих організацій із забезпечення громадського порядку та безпеки.

Останнім часом влада, громадські організації занепокоєні насильством, актами вандалізму та неналежної поведінки з боку глядачів під час спортивних заходів і, зокрема, футбольних змагань та їхніми наслідками.

Враховуючи те, що державної органи влади та незалежні спортивні організації мають окремі, але водночас, взаємодоповнюючі обов'язки у боротьбі з цими негативними явищами, професійні, аматорські футбольні клуби також повинні приділяти велику увагу з вирішення питань безпеки під час проведення змагань з футболу різного рівня.

За основу даних Вимог взято "Європейську конвенцію про насильство та негативну поведінку з боку глядачів під час проведення спортивних заходів і, зокрема, футбольних матчів", постанову КМ України від 18 грудня 1998 року №2025 «Про порядок підготовки спортивних споруд та інших спеціально відведених місць для проведення масових спортивних та культурно-видовищних заходів» та постанову КМ України від 29.06.2004 р. №823 "Про затвердження забезпечення громадського порядку та безпеки під час проведення футбольних матчів і "Обов'язкові для виконання інструкції з забезпечення порядку і безпеки УЄФА 2004 року."

I. Заходи по забезпеченню безпеки проведення змагань

Метою викладених Вимог є визначення спеціальних заходів, які регулюють проведення змагань під егідою ФІФА, УЄФА та ФФУ.

Вимоги повинні об'єднувати всю гаму правил і заходів, які забезпечували б захист та безпеку на стадіонах та біля них до, протягом і після гри, а також ознайомити клуб-організатор матчу з його обов'язками і відповідальністю за виконання цих правил.

Для вирішення поставлених задач клуб-організатор зобов'язаний забезпечити належну інфраструктуру стадіону і служб, що гарантували б безпеку під час проведення змагань, і повинен:

1. мати штаб з проведення конкретної гри, до якого входили б представники всіх служб, забезпечуючих її проведення;
2. мати обладнане всім необхідним для спостереження, зв'язку, диспетчерського приміщення;
3. мати належну кількість персоналу з забезпечення громадського порядку і безпеки служб МВС, МНС Украї-

ни, першої допомоги та медичної служби, стюардів; відповідальним за безпеку і порядок є МВС України;

4. призначити координатора (працівник служби), який би відповідав би за загальне керівництво по вирішенню питань забезпечення громадського порядку і безпеки;
5. мати розроблену посадова інструкцію для працівників, особисто відповідаючих за роботу служб забезпечення порядку і безпеки, медичної і протипожежної служб;
6. погоджені з органами внутрішніх справ і затверджені правила дотримання громадського порядку та безпеки під час проведення футбольних матчів;
7. мати відповідно до Вимог до стадіонів замкнуту телевізійну систему спостереження, систему аварійного (автономного) освітлення, систему голосного радіозв'язку для глядачів: електронна система гучномовців, яка повинна бути в стані миттєвого донесення чітких і добре чутих повідомлень до усіх глядачів;

Організатор матчу є відповідальним за організацію матчу, який відбудеться дома, а також за організацію матчу на нейтральному місці, незалежно від того чи приймає участь їх команда.

II. Заходи з підготовки для проведення матчів

В підготовці до проведення гри одне із основних місць повинні займати заходи спрямовані на найліпше проведення самої підготовки та конкретного матчу.

Для цього клуб-організатор відповідним чином має:

1. проконсультуватися з органами державної влади, які приймають участь у виконанні заходів із забезпечення громадського порядку і безпеки;
2. розробити заходи із забезпечення безпеки відповідно Вимог;
3. скоординувати заходи безпеки громадського порядку і безпеки з відповідними службами державних органів;
4. передбачити достатню кількість працівників правоохоронних органів, які могли б протидіяти будь-яким мож-

ливим спалахам насильства або громадського порядку і забезпечити безпеку громадськості та учасників матчу в середині та за межами стадіону;

5. призначити працівника служби безпеки відповідального за здійснення заходів безпеки під час проведення футбольних матчів, який повинен:
 - а) підтримувати тісний зв'язок з вболівальниками та ознайомлювати їх зі своїми правами та обов'язками;
 - б) у співпраці з державними органами охорони накопичувати данні що до усіх відомих порушників порядку, характеру порушень які частіше всього зустрічаються підчас проведення матчу;
 - в) вживати передбачених законом заходів для недопущення на матч порушників громадського порядку;
 - г) в разі виникнення непередбачених обставин, що змінюють умова його проведення, негайно інформувати відповідні державні органи, ФФУ та ПФЛ, а також приймати заходи по ліквідації цих обставин;
6. забезпечити ретельну перевірку усього стадіону органами влади, які приймають участь у забезпеченні необхідних заходів і видати сертифікат безпеки, який має діяти не більше одного року до дати проведення матчу;
7. виступити з заявою про те, що клуб категорично виступає проти насильства, неналежної поведінки з боку глядачів, проявів расизму та шовінізму.

Ця заява повинна бути надрукована в усіх програмах та інших друкованій продукції.

Крім цього всі написи політичного, расистського або іншого дискримінаційного характеру на стадіоні і за його межами повинні бути терміново стертими і вилученими.

III. Вхідження глядачів на стадіон

Організатор повинен:

1. забезпечити охорону стадіону напередодні матчу з метою недопущення неправомірного доступу.

Не менш ніж за 4 години до початку гри повинен бути здійснений оперативно-технічний огляд стадіону з

метою виявлення небезпечних предметів та громадян, які не мають права знаходитися на стадіоні, перевірена готовність обслуговуючого персоналу, узагальнена інформація про чисельність проданих квитків, виданих на автотранспорт перепусток та вжиті заходи щодо усунення недоліків.

2. органи внутрішніх справ, обслуговуючий персонал, проводять початкову перевірку глядачів біля зовнішньої та внутрішньої огорожі.
3. передбачити заходи по прийому, знаходженні на стадіоні чи за його межами до, під час та після гри групи підтримки команди гостей;
4. передбачити наявність і місця розташування торговельних павільйонів, лотків. На території стадіону та за його межами заборонено продаж і розповсюдження алкогольних напоїв. Усі безалкогольні напої повинні бути в картонній чи відкритій пластиковій упаковці, використання якої не може спричинити небезпеку оточуючим;
5. входи, виходи на стадіон і трибуни повинні бути обладнані засобами контролю, які б не несли загрози безпеці життю глядачів. Вони повинні увесь час знаходитися під наглядом і охороною достатньої кількості сил безпеки і працівників стадіону, забезпечити миттєві шляхи евакуації у разі необхідності. Шляхи евакуації повинні бути передбачені заздалегідь;
6. забезпечувати захист глядачів і офіційних осіб, для чого передбачити: а) присутність персоналу для забезпечення безпеки в ігровій зоні або біля неї; б) мати нездоланні прозорі щити або огорожі. Щит захисту проти вторгнення має бути схваленим органами влади і не повинен становити загрозу для глядачів у разі паніки або аварійної евакуації;
7. підтримувати добрі стосунки як зі своїми об'єднаннями вболівальників, так і із об'єднаннями команди гостей, передбачати планування та проведення профілактичних заходів а також заходів, які сприяли б взаєморозумінню, дружельобному спілкуванню;

- співпрацювати з державними органами по забезпеченню безпеки груп підтримки команди гостей до, під час і після матчу;
8. організатор несе відповідальність за розповсюдження та продаж квитків. Цей процес має бути жорстко контрольований. Повинна бути розроблена стратегія розповсюдження квитків;
 9. розробити заходи, які запобігали б будь-яким провокаційним діям, розпочатими глядачами в середині чи в безпосередній близькості до стадіону. Політичні повідомлення або будь-які політичні дії є жорстко забороненими як на стадіоні, так і за його межами до, протягом та після матчу. Це ж стосується проявів расизму, національної ворожнечі;
 10. система голосного радіозв'язку повинна бути суцього нейтральною і не повинна використовуватися для: а) розповсюдженню політичних лозунгів, повідомлень; б) підтримки команди-господаря поля; в) дискримінаційних дій. Вона повинна бути в стані миттєво донести читкі і добре чути повідомлення до усіх глядачів;
 11. ознайомити глядачів перед матчем через засоби інформації щодо усіх заборонних заходів і організованих перевірок відносно матчу у разі вчинення протиправних дій чи іншого порушення;
 12. продумати системі час відкриття воріт в залежності від їх пропускнуої спроможності;
 13. турнікети, та вхід або вхідні двері чи ворота мають бути в робочому стані. Входи повинні бути забезпеченні відповідним персоналом, обізнаним зі своїми обов'язками і правами;
 14. продумати розміщення стюардів та працівників правоохоронних органів в середині стадіону. Весь персонал має бути обізнаним з планом стадіону і заходами щодо забезпечення безпеки, дій у надзвичайних ситуаціях і при евакуації. Кожен глядач повинен бути оглянутий і обшуканий за межами турнікету членом штабу служби безпеки тої самої статі.

15. повинен бути заборонений доступ на стадіон знаним або потенціальним порушником порядку або особам, які знаходяться під впливом алкоголю або наркотиків.

IV. Контроль за глядачами на стадіоні

Організатор повинен забезпечити експлуатаційну надійність і стійність будівельних конструкцій стадіону, безвідмовну роботу інженерних комунікацій і мереж протипожежних систем і засобів:

1. всі служби контролю, а також диктори системи оповіщення мають залишатися на своїх визначених місцях до, під час і після матчу, згідно посадової інструкції;
2. продаж, розповсюдження алкогольних напоїв в середині стадіону або інших вимог, прилеглих місцях – заборонена;
3. усі вхідні двері та ворота на стадіоні під час матчу повинні бути відкритими .
4. в разі виникнення непередбачених ситуацій (затримка при виході та інше) вболівальники мають бути постійно інформовані, щодо причин і часу її ліквідації;
5. система радіозв'язку для оповіщення глядачів стадіону має бути добре чутною в середині і за межами стадіону, бути голоснішою за шум натовпу. Оголошення повинні мати жорстко нейтральний характер;
6. організатор матчу повинні використовувати і здійснювати план УЄФА, який складається з десяти пунктів, щодо боротьби проти расизму;

V. Співпраця організаторів футбольних матчів з державними органами

Організатори футбольного матчу взаємодіють з органами МВС, МНС, місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування :

1. по забезпеченню громадського порядку, запобіганню або своєчасного припинення протиправних дій чи іншого порушення встановлених правил з боку глядачів,

можливих спалахів насильства, вандалізму, а також у забезпеченню порядку на стадіоні та за його межами до, під час та після закінчення матчу;

2. по визначенню чисельного особового складу МВС, МНС, сил безпеки футбольних клубів, їх розташування і порядок взаємодії.

Сили і засоби, що залучаються до здійснення заходів щодо охорони стадіону, забезпеченню громадського порядку та безпеки визначаються органом внутрішніх справ разом з органом футбольного матчу на підставі договору.

План УЄФА щодо боротьби проти проявів расизму

1. Робити заяву говорячи про те, що расизм або будь-який вид дискримінації не дозволитиметься, роз'яснюючи дії які вчинятимуться проти тих, що викриватимуться прибічники расизму.
2. Робити оголошення через систему голосного радіозв'язку, які засуджують прояву расизму.
3. Робити умовою для власників сезонних абонементів їхню неучасть у расистських образах.
4. Запобігати продажу расистської літератури в середині стадіону і біля нього.
5. Здійснювати дисциплінарні акції проти гравців, помічених у расистських образах.
6. Співпрацювати з органами, які ведуть боротьбу проти прояву расизму.
7. Підтримувати стратегію боротьби з проявами расизму.
8. негайно видаляти усі расистські написи і малюнки з стадіону.
9. Проводит політику рівних можливостей по відношенню до працевлаштування і наданню послуг.
10. Взаємодіяти з організаціями в розробці і поширенні програм боротьби по виключенню прояву расизму та дискримінації.

Вимоги охоплюють майже всі положення "Правил УЄФА з забезпечення безпеки та захисту", прийнятих на Виконавчому комітеті УЄФА 5 жовтня 2006 року і вступають в дію з 1 червня 2007 року.

Максимальне виконання пропонуючих Вимог повинно сприяти проведенню змагань з футболу на найвищому рівні і гарантувати їх учасникам як гравцям, так і вболівальникам надійність, безпеку, перетворити футбольні матчі у справжнє свято, яке несе тільки позитивні емоції, добрий настрій.

Саме на це націлюють викладені Вимоги, розроблені на основі «Правил УЄФА з забезпечення безпеки та захисту», Комітетом з питань Стадіонів та безпеки проведення змагань ФФУ.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 29 червня 2004 року № 823

Київ

Про затвердження Порядку забезпечення громадського порядку та безпеки під час проведення футбольних матчів

Кабінет Міністрів України постановляє:

Затвердити порядок забезпечення громадського порядку та безпеки під час проведення футбольних матчів, що додається.

Прем'єр-міністр України

В. Янукович

ПОРЯДОК забезпечення громадського порядку та безпеки під час проведення футбольних матчів

Загальні питання

1. Цей Порядок розроблено відповідно до Європейської Конвенції про насильство та неналежну поведінку з боку глядачів під час спортивних заходів, зокрема футбольних матчів, укладеної 19 серпня 1985 р. у м. Страсбурзі і ратифікованої Верховною Радою України 15 листопада 2001 року.

2. Забезпечення громадського порядку та безпеки під час футбольних матчів, які проводяться на території України під егідою Всесвітнього союзу футбольних асоціацій (ФІФА), Союзу європейських футбольних асоціацій (УЄФА), Федерації футболу України (далі — Федерація) та її колективних членів здійснюється органами внутрішніх справ, організаторами матчів, власниками (орендарями) стадіонів, місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

3. Футбольні матчі поділяються на матчі підвищеного і звичайного ступення ризику.

До футбольних матчів підвищеного ступення ризику належать:

фінальні етапи клубних змагань УЄФА, півфінали і чвертьфінали Кубка УЄФА, матчі Ліги чемпіонів, матчі відбіркового і фінального турнірів чемпіонату світу і Європи;

матчі, на яких передбачається присутність вищих посадових осіб України та інших держав;

матчі, віднесені ФІФА, УЄФА, Федерацією до цієї категорії на підставі інцидентів за участю вболівальників однієї чи обох команд або інформації щодо можливого виникнення таких інцидентів;

матчі, на яких передбачається, що кількість осіб, які супроводжують команду, що прибуває на матч, буде перевищувати 10

відсотків загальної кількості місць на стадіоні або їх кількість буде перевищувати 3 тис. осіб;

матчі, під час яких передбачається цілковите заповнення стадіону глядачами або на яких очікується присутність більш як 15 тис. глядачів;

матчі, на яких передбачається велика кількість глядачів з країни, команда якої прибуває на матч, і вболівальників, які проживають в країні, де проводиться такий матч.

4. Організатори футбольного матчу в разі виникнення непередбачених обставин, що змінюють умови його проведення, зобов'язані невідкладно інформувати про це відповідні органи внутрішніх справ та Федерацію.

5. Організатори футбольного матчу разом з органами внутрішніх справ вживають заходів для гарантування громадського порядку та безпеки на стадіоні та прилеглої до нього території до початку, під час та після закінчення матчу відповідно до цього Порядку, постанови Кабінету Міністрів України від 18 грудня 1998 р. № 2025 «Про порядок підготовки спортивних споруд та інших спеціально відведених місць для проведення масових спортивних та культурно-видовищних заходів» (Офіційний вісник України, 1998р., №51, ст. 1894; 1999р., № 35, ст. 1811), інших актів законодавства.

Вимоги до гарантування безпеки

6. У кожному футбольному клубі повинна, бути особа, відповідальна за здійснення заходів безпеки під час проведення футбольних матчів (далі — працівник служби безпеки).

7. Члени Федерації та працівники служби безпеки футбольних клубів зобов'язані вживати передбачених законодавством заходів для недопущення на матч порушників громадського порядку.

8. Члени Федерації і футбольні клуби:

видають інформаційні бюлетені, організують зустрічі з гравцями та тренерами футбольних команд, вживають інших заходів для формування доброзичливих відносин між членами своїх клубів; уболівальниками і добровільними помічниками (волонтерами), залучають їх до підтримання установлених правил поведінки на стадіоні, розподілу квитків, організації поїздок на виїзні футбольні матчі та прийому гравців і офіційних представників команд-гостей, надання допомоги у разі виникнення надзвичайних обставин;

зобов'язані вимагати від глядачів належної поведінки на стадіоні, дотримання правил дорожнього руху під час паркування транспортних засобів поблизу стадіону, правил пожежної безпеки та вживати передбачених законодавством заходів до осіб, які вчинили протиправні дії чи інші порушення установлених правил;

вживають заходів до переконання вболівальників відмовитися від поїздок разом з футбольною командою в інші міста України чи за її межі у разі з'ясування обставин, що можуть загрожувати їх безпеці.

9. Члени Федерації і футбольні клуби, туристичні агентства сприяють вболівальникам, які мають намір виїхати в іншу країну на футбольний матч, в отриманні необхідної інформації, зокрема про місцеві звичаї та специфіку в'їзду (виїзду), а також адресу, номери телефонів посольства (консульства) України, офісу асоціації або клубу, куди можна звернутися у разі потреби.

10. Для забезпечення громадського порядку та безпеки члени Федерації і футбольні клуби співпрацюють з органами внутрішніх справ, організаторами футбольного матчу, місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

11. До початку футбольного матчу його організатори інформують глядачів про можливе запровадження обмежень на стадіоні у разі вчинення протиправних дій чи іншого порушення встановлених правил шляхом розміщення інформаційних повідомлень у засобах масової інформації та в інший спосіб.

12. Власники (орендарі) стадіону за погодженням з органами внутрішніх справ розробляють і затверджують правила дотримання громадського порядку та безпеки під час проведення футбольних матчів, в яких визначається порядок здійснення заходів, спрямованих на підтримання громадського порядку під час проведення футбольних матчів, забезпечення безпеки учасників і глядачів, пожежної безпеки, надання медичної допомоги особам, які постраждали, евакуації у разі виникнення надзвичайних обставин.

13. Після закінчення футбольного матчу його організатори повідомляють глядачів про порядок виходу із стадіону, дотримання при цьому громадського порядку.

14. Правила дотримання Громадського порядку та безпеки під час проведення футбольних матчів розміщуються на вході до стадіону та в інших доступних для глядачів місцях.

15. Для доступу до ігрової зони транспортних засобів органів внутрішніх справ, швидкої медичної допомоги, державної пожежної охорони, а також транспортних засобів наземного технічного обслуговування стадіон обладнується вільним під'їздом.

Співпраця організаторів футбольного матчу з органами внутрішніх справ, місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування

16. Організатори футбольного матчу:

1) взаємодіють:

з органами внутрішніх справ, місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування під час перевезення вболівальників, зокрема якщо футбольні матчі закінчуються у нічний час, у забезпеченні Громадського порядку, запобіганні або своєчасному припиненні протиправних дій чи іншого порушення встановлених правил з боку глядачів, можливих спалахів насильства, вандалізму, а також у забезпеченні порядку на стадіоні та прилеглай до нього території до початку, під час та після закінчення футбольного матчу;

з органами внутрішніх справ з метою недопущення на стадіон осіб, яким з тієї чи Іншої причини заборонено вхід на нього або які були виведені за його межі під час футбольного матчу;

2) своєчасно інформують органи внутрішніх справ, місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування про проведення футбольних матчів з метою вжиття необхідних заходів для забезпечення громадського порядку та безпеки.

17. З метою постійного обміну інформацією організатори футбольного матчу видають керівникам суб'єктів, що охороняють громадський порядок, засоби радіозв'язку.

18. Організатори футбольного матчу та колективні члени федерації у взаємодії з органами внутрішніх справ, місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування забезпечують безпеку вболівальників, представників футбольних клубів, арбітрів, делегатів і офіційних осіб, їх майна під час проживання в готелі та переїзді, пов'язаних з підготовкою до футбольного матчу.

Заходи з охорони громадського порядку та забезпечення безпеки на стадіонах

19. Футбольні матчі проводяться на стадіонах, що відповідають вимогам, установленим Федерацією.

20. Власник (орендар) стадіону зобов'язаний забезпечити належну інфраструктуру стадіону, що гарантує безпеку та оптимальне розміщення автотранспорту, запобігання зіткненням між глядачами, дає змогу ефективно діяти працівникам органів внутрішніх справ, державної пожежної охорони, служби безпеки стадіону, швидкої медичної допомоги,

21. Власник (орендар) стадіону забезпечує:

експлуатаційну надійність та стійкість будівельних конструкцій стадіону, безвідмовну роботу інженерних комунікацій і мереж, протипожежних систем і засобів;

виконання вимог техніки безпеки, санітарно-гігієнічних, екологічних та інших вимог;

необхідну підготовку обслуговуючого персоналу (інженерів, майстрів, контролерів, стюардів, волонтерів).

22. На стадіоні власником (орендарем) на час проведення футбольного матчу виділяються відповідні приміщення для розміщення оперативного штабу та чергової частини органів внутрішніх справ з відповідним комунікаційним обладнанням.

23. Стадіон, на якому проводиться футбольний матч, обладнується всередині та ззовні телекамерами для спостереження за поведінкою глядачів на трибунах і ситуацією поблизу стадіону.

У систему спостереження вмонтовується пристрій для одержання фотознімків, а також екрани, з використанням яких здійснюється моніторинг подій на стадіоні. Користування та керування системою спостереження здійснюється організаторами футбольного матчу разом з працівниками органів внутрішніх справ.

24. На стадіоні розміщується радіоінформаційний центр для інформування та звернення в разі потреби до глядачів на стадіоні або осіб, які перебувають за його межами. Працівники органів внутрішніх справ повинні мати доступ до мережі радіоінформаційного центру для термінових оголошень у разі виникнення або загрози виникнення надзвичайних обставин.

25. Інформаційні повідомлення повинні бути лаконічні, вільні від будь-якої дискримінації команд, не можуть використовуватися для політичних заяв, підтримки будь-якої команди і оголошуватися диктором, голос якого знайомий для більшості вболівальників.

Для оголошення повідомлення під час проведення міжнародних футбольних матчів залучаються диктори, які володіють відповідною іноземною мовою. У разі виникнення або загрози виникнення надзвичайних обставин для них заздалегідь розробляються тексти відповідних інформаційних повідомлень.

26. Не менш як за 4 години до початку футбольного матчу спільною робочою комісією, яка утворюється відповідно до пункту 9 Положення про порядок підготовки спортивних споруд та інших спеціально відведених місць для масових спортивних та культурних видовищних заходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 грудня 1998 р. № 2025, проводиться оперативно-технічний огляд стадіону і прилеглої до нього території.

За результатами огляду проводиться координаційна нарада і складається протокол щодо відповідності стадіону технічним нормам і придатності його для проведення футбольного матчу.

У разі виявлення істотних недоліків протокол надсилається до відповідних місцевих органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування для вжиття заходів до їх усунення.

Якщо через істотні недоліки проведення футбольного матчу неможливе, голова спільної робочої комісії передає зазначений протокол уповноваженому представникові Федерації для вжиття разом з арбітром матчу відповідних заходів.

27. Проведення футбольного матчу на стадіоні здійснюється за наявності таких документів:

акта про відповідність стадіону технічним нормам, який складається щороку в установленому порядку;

протоколу про відповідність стадіону технічним нормам і придатність його для проведення футбольного матчу;

правил дотримання громадського порядку та безпеки під час проведення футбольним матчів;

інших документів, передбачених Федерацією.

Організація забезпечення громадського порядку та безпеки напередодні проведення футбольного матчу

28. На футбольних матчах чемпіонату світу та Європи, Ліги європейських чемпіонів і Кубку УЄФА, чемпіонату та Кубку України забороняється присутність глядачів без посадочних місць, за винятком матчів чемпіонату України з футболу серед команд другої ліги, під час яких дозволяється глядачам спостерігати за матчем стоячи, але не більше ніж 20 відсотків загальної кількості глядачів.

29. На квитку на футбольний матч розміщуються друкована інформація про змагання та команди, які беруть участь в матчі, план стадіону та секторів, їх номери, номери ряду і місця, а також витяг з правил поведінки глядачів під час футбольного матчу та відомості про процедуру перевірки дотримання глядачами цих правил.

Під час виготовлення квитків на футбольні матчі підвищеного ступеня ризику для запобігання їх підробки використовуються сучасні технології" та технічні засоби.

Виготовлення будь-яких перепусток на футбольний матч замість квитків забороняється.

30. На кожний футбольний матч визначається певна кількість квитків, що виділяється національним асоціаціям або членам Федерації футболу, футбольним клубам, команди яких беруть участь у матчі, та організаторам футбольного матчу. Кількість квитків, що виділяється, встановлюється з урахуванням чисельності глядачів. При цьому враховуються дані про поведінку глядачів під час минулих футбольних матчів на інших стадіонах і розподіл квитків на футбольні матчі, проведені на виїзді за участю цих команд.

31. Для забезпечення громадського порядку та безпеки під час проведення футбольного матчу його організатори під час реалізації квитків можуть прийняти рішення про:

надання обмеженої кількості квитків конкретному футбольному клубу (команді);

виділення квитків для розміщення вболівальників конкретної футбольної команди в одному або кількох секторах стадіону;

відмову футбольному клубу (команді) у виділенні квитків за погодженням із Федерацією.

Квитки розподіляються таким чином, щоб забезпечити цілковите відокремлення груп глядачів відповідних футбольних команд у різних секторах стадіону.

32. Органами внутрішніх справ, державної пожежної охорони, працівниками служби безпеки футбольного клубу залежно від ступеня ризику, отриманої інформації про очікувану чисельність глядачів, оперативної обстановки, що складається на день проведення футбольного матчу, розробляються відповідні плани, в яких визначаються конкретні заходи із забезпечення громадського порядку та безпеки, чисельність сил і засобів, що залучаються для здійснення цих заходів, їх розстановка на відповідній території, резерви сил і засобів у разі виникнення надзвичайних обставин.

33. Залежно від ступеня ризику та інших обставин стадіон береться під охорону, як правило, за добу або не менше ніж за чотири години до початку футбольного матчу.

Сили і засоби, що залучаються до здійснення заходів щодо охорони стадіону, визначаються органом внутрішніх справ разом з організатором футбольного матчу на підставі договору.

Чисельність особового складу органів внутрішніх справ, сил безпеки футбольних клубів, їх розташування і порядок взаємодії визначаються керівником органу внутрішніх справ.

Напередодні проведення футбольного матчу проводиться оперативна нарада, під час якої керівник органу внутрішніх справ представляє осіб, відповідальних, за організацію забезпечення громадського порядку та безпеки, протипожежної безпеки, надання медичної допомоги, представників футбольних команд, власника (орендаря) стадіону, уповноваженого представника Федерації, уточнює загальні завдання, порядок керування силами і засобами, що залучаються, визначає порядок взаємодії у разі виникнення надзвичайних обставин,

У день проведення футбольного матчу працівниками органів внутрішніх справ забезпечується громадський порядок біля кас, розташованих поблизу стадіону і на прилеглий до нього території.

Організація забезпечення громадського порядку та безпеки перед, під час і після закінчення футбольного матчу

34. Загальне керівництво силами і засобами, що залучаються до забезпечення громадського порядку та безпеки, покладається на керівника органу внутрішніх справ, організатора футбольного матчу та власника (орендаря) стадіону.

35. Для організації взаємодії сил і засобів, що залучаються до забезпечення громадського порядку та безпеки, за рішенням керівника органу внутрішніх справ утворюється тимчасовий оперативний штаб у складі представників підрозділів органів внутрішніх справ і державної пожежної охорони, служби безпеки футбольних клубів, власника (орендаря) стадіону, місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, організатора футбольного матчу, закладів охорони здоров'я.

36. Керівником органу внутрішніх справ у разі потреби разом з представниками власника (орендаря) стадіону утворюються кризова (з представників служби безпеки футбольних клубів, органів внутрішніх справ, державної пожежної охорони і служб технічного забезпечення стадіону), кінологічна (для пошуку вибухівки, набойів, піротехнічних засобів та інших заборонених предметів і речовин), вибухотехнічна (експертна служба МВС), швидкого реагування, спостереження та документування, охорони ігрової зони та секторів стадіону, спеціальної охорони та резервна групи.

37. Керівник органу внутрішніх справ разом з представником організатора футбольного матчу розробляють заходи, спрямовані на забезпечення громадського порядку під час проведення футбольного матчу, визначають місце збору кризової групи та встановлюють закодований сигнал, що передається мережею радіотрансляційного центру в разі виникнення або загрози виникнення надзвичайних обставин.

38. Власник (орендар) стадіону зобов'язаний виділяти необхідну кількість працівників (контролерів, стюардів, волонтерів), які допомагатимуть глядачам знайти місця, зазначені у квитках.

39. Працівники, залучені до забезпечення громадського порядку та безпеки, повинні знати план стадіону і порядок дій у разі виникнення надзвичайних обставин та під час евакуації глядачів.

40. У встановлений керівником органу внутрішніх справ разом з організатором футбольного матчу строк працівники органу внутрішніх справ, державної пожежної охорони, чергові контролери, лікарі, а також коментатори повинні перебувати на визначених місцях і виконувати свої обов'язки до отримання від керівника органу внутрішніх справ розпорядження про припинення заходів із забезпечення громадського порядку та безпеки.

41. Пропуск груп вболівальників команди, яка прибула на матч, та їх розміщення на відведених секторах залежно від обставин, що склалися, отриманої інформації щодо можливого протистояння глядачів проводиться, як правило, з окремого входу стадіону перед пропуском інших глядачів. Якщо після закінчення футбольного матчу керівник органу внутрішніх справ вирішить, що для забезпечення громадського порядку та безпеки, недопущення сутичок між глядачами необхідно затримати у секторах стадіону вболівальників команди, яка прибула на матч, про це та орієнтовний час затримки їх інформують через мережу радіо трансляційного центру.

42. Під час пропуску глядачів на стадіон працівники органів внутрішніх справ з метою недопущення пронесення заборонених предметів проводять попередній візуальний огляд глядачів. Такі ж заходи вживаються під час підходу глядачів до зовнішнього огороження стадіону або у визначених зовнішніх кордонах охорони (якщо на стадіоні немає зовнішнього огороження).

43. Остаточний огляд глядачів та перевірка їх речей здійснюються працівниками органів внутрішніх справ разом з працівниками стадіону під час проходження на трибуну з метою:

недопущення пронесення на територію стадіону будь-яких предметів, що можуть бути використані для порушення громадського порядку та безпеки, а також алкогольних напоїв, безалкогольних напоїв у скляній тарі, зброї та піротехнічних засобів;

унеможливлення проходження на стадіон осіб, відомих як порушників громадського порядку, а також осіб, які перебувають у стані сп'яніння.

У разі невиконання законних вимог працівників органів внутрішніх справ вони діють відповідно до законодавства.

44. Перед, під час і після закінчення футбольного матчу органи внутрішніх справ на підставі договору з організатором матчу

забезпечують охорону приміщень для команд — учасниць матчу, арбітрів, уповноваженого представника Федерації, проведення допінг-контролю, преси, а також ложі для почесних гостей.

45. Під час футбольного матчу його організатори вживають заходів до недопущення переходу глядачів з одного сектора до іншого, про що попереджаються глядачі, а у разі невиконання цих вимог порушники виводяться працівниками органів внутрішніх справ за межі стадіону.

Якщо виникає потреба у розміщенні в секторі більше однієї групи глядачів, між цими групами виставляються турнікети або створюється зона, заборонена для розміщення глядачів, у межах якої перебувають тільки працівники органів внутрішніх справ.

46. У разі виникнення надзвичайних обставин і неможливості евакуації глядачів за розпорядженням керівника кризової групи працівники органів внутрішніх справ, контролери, стюарди, волонтери забезпечують виведення глядачів на футбольне поле.

47. Виходи із стадіону та ворота, що ведуть з трибун до ігрової зони, повинні відчинятися ззовні для вільного виходу глядачів. Ворота залишаються відчиненими протягом усього часу перебування глядачів на стадіоні.

48. Під час футбольного матчу з метою недопущення проникнення на стадіон глядачів, які не мають квитків, або порушників громадського порядку, двері та ворота стадіону можуть зачинятися за допомогою відповідних замкових механізмів, які приводяться в дію черговим контролером. Такі механізми ні за яких обставин не повинні відчинятися/зачинятися ключем.

Біля дверей та воріт стадіону під час і після закінчення футбольного матчу повинні постійно перебувати контролери, які забезпечують вільний прохід глядачів у разі їх екстреної евакуації.

49. Напередодні футбольних матчів та під час їх проведення власником (орендарем) стадіону вживаються заходи для недопущення продажу на його території алкогольних напоїв, а також безалкогольних напоїв у скляній тарі.

Рішення про заборону продажу алкогольних напоїв, а також безалкогольних напоїв у скляній тарі на прилеглій до

стадіону території приймається місцевим органом виконавчої влади за поданням власника (орендаря) стадіону або органу внутрішніх справ.

50. Організатори футбольного матчу та представники органів внутрішніх справ повинні запобігати провокаційним діям з боку глядачів на стадіоні та за його межами, своєчасно втручатися в перебіг подій, звертатися до глядачів з відповідними вимогами через мережу радіо інформаційного центру.

Працівники служби безпеки футбольних клубів вживають заходів до припинення неправомірних дій глядачів, а у разі невиконання їх законних вимог повідомляють про це працівників органів внутрішніх справ.

51. Здійснення заходів із забезпечення громадського порядку та безпеки припиняється після від'їзду із стадіону футбольних команд, арбітрів, уповноваженого представника Федерації, служби допінг-контролю, залишення глядачами трибун та розосередження їх у межах населеного пункту, в якому проводився футбольний матч.

Організаторами футбольного матчу разом з місцевими органами виконавчої влади або органами місцевого самоврядування можуть здійснюватися заходи з організованого відвезення вболівальників команди, яка прибула на матч, до залізничних вокзалів, автовокзалів та аеропортів.

АКТ
про відповідність спортивної споруди технічним нормам
(оновлюється один раз на 2 роки)

"____" _____ 200__р.

Стадіон _____

Адреса: _____

Телефон: _____ E-mail _____

Комісія у складі:

Заступника голови обл./міськ.держадміністрації

П. _____, а також
(прізвище, ім'я, по батькові)

представників:

державного архітектурного та будівельного контролю _____

проектної організації _____

МВС України _____

СБУ _____

пожежної охорони _____

медичної служби _____

санітарно-гігієнічної служби _____

спортивних органів місцевої влади _____

голови обласної федерації футболу _____

віце-президента клубу _____

(генерального директора клубу) _____

за участю директора стадіону _____ встановила

наступне *(пропуски заповнити, потрібне підкреслити):*

I. ОСНОВНІ СПОРУДИ ТА ДОПОМІЖНІ ПРИМІЩЕННЯ СТАДІОНУ

1. Технічний стан стадіону із зазначенням надійності всіх конструкцій та їх відповідності технічним нормам _____

_____ (вказати стан та надійність головних трибун стадіону, освітлювальних вишок та інші.)

2. Наявність сертифікатів якості на основні споруди та прилади _____

_____ (вказати які споруди, обладнання сертифіковані)

3. Номінальна місткість трибуни для глядачів складає _____ тис. місць, у т.ч. для сидіння _____ тис. місць. Фактична місткість трибун для глядачів складає _____. Тип обладнання місць для сидіння _____; кількість _____; кількість місць під дахом _____; кількість місць для інвалідів _____; кількість вхідних воріт _____).

4. Основне футбольне поле розміром _____ м; рік спорудження _____; реконструкція поля _____ р; підсіяно заново на _____; дренаж: є, немає; тип огорожі: зовнішньої _____, внутрішньої _____; відстань _____ м, до лінії воріт _____ м, до бічної лінії _____ м.

5. Футбольні ворота розміром 732x244.

6. Огорожа стадіону: висота _____ м, матеріал _____.

7. Наявність штучного підігріву _____.

8. Тренувальне футбольне поле: розміри _____ м, з газонним, штучним, гаровим, ґрунтовним покриттям.

9. Диспетчерський пункт _____ м², наявність замкнутої системи TV для спостереження _____, кількість камер _____, кількість моніторів _____, телефонний зв'язок з службами _____ МВС, _____ МНС, _____ СБУ, _____ медичної. Електронна система контролю _____.

10. Роздягальні:

	Для команд гостей	Для команд господарів
Площа	_____ кв.м.	_____ кв.м.
Шафи	_____ шт.	_____ шт.
Демонстрацій- ний макет	_____ шт.	_____ шт.
Умивальники	_____ шт.	_____ шт.
Меблі	_____ шт.	_____ шт.
Дзеркало	_____ шт.	_____ шт.
Душеві	_____ шт.	_____ шт.
Туалети (унітази, пісуари)	_____ шт.	_____ шт.
Фен для волосся	_____ шт.	_____ шт.
Масажні столи	_____ шт.	_____ шт.
Наявність телескопічного тунелю	_____ м	_____ м

11. Приміщення для арбітрів: площа _____ кв.м, меблі _____, дзеркало _____ шт., душеві на _____ місце з гарячою водою, холодною водою, туалет _____ (унітази/пісуари); _____ (телефон, терези, шаблон).

12. Приміщення для арбітрів жінок: площа ____ кв.м, меблі _____, дзеркало _____ шт., душеві _____ з гарячою водою, холодною водою, туалет _____.

13. Приміщення для делегата: площа _____ кв.м, обладнання _____ теле/відео _____ телефон.

14. Медичний кабінет, медпункт, лікар _____, медсестра _____.

15. Готель при стадіоні на _____ місце.

16. Електроосвітлення футбольного поля:

а) загальна потужність _____ кВт;

б) освітлення _____ люкс;

в) система енергопостачання _____;

г) аварійна резервна система _____.

17. Система громадського оповіщення: основна _____,
аварійна _____.

18. Майданчики для камер TV _____.

19. Місця для паркування транспорту

зовнішні _____ (автобусів) _____ (легкових)

внутрішні _____ (автобусів) _____ (легкових)

20. Наявність трибуни для почесних гостей _____

(кількість місць, місце розташування)

21. Наявність ложі преси _____, приміщення для
пресконференцій _____

(кількість місць та обладнання приміщення)

22. Наявність технічних приміщень _____

23. Кімната для допінг-контролю _____ кв.м,
туалет _____ (унітаз/пісуар), холодильник _____

24. Наявність торговельних об'єктів _____

25. Наявність окремих туалетів для чоловіків _____,
зовнішніх _____, внутрішніх _____, для жінок _____,
зовнішніх _____, внутрішніх _____, для інвалідів _____,
зовнішніх _____, внутрішніх _____.

II. ОБЛАДНАННЯ ТА ІНВЕНТАР

1. Електронне табло _____ (розміри)
2. Ворота основного поля: _____ м, форма стійок та поперечки _____ матеріал _____
3. Кутові флагштоки: кількість _____ шт., колір _____
4. Прапорці для асистента арбітра _____ шт.
5. Запасні ворота _____
6. Ваги, шаблони для вимірювання м'ячів, манометр _____ шт., рулетки _____ шт., секундоміри _____ шт.
7. Місце розминки _____ м.

Наявні недоліки та терміни їх усунення: _____

Висновки комісії

(відповідність/невідповідність стадіону технічним нормам терміном на 2 роки)

Підписи членів комісії: *З актом ознайомлені та копію Акту отримали*

1.	/	/
2.	/	/
3.	/	/
4.	/	/
5.	/	/
6.	/	/
7.	/	/
8.	/	/
9.	/	/
10.	/	/
11.	/	/
12.	/	/

Директор стадіону

М.П. _____ / _____ /

Термін наступного обстеження „__” _____ 200__ р.

УГОДА

„Про забезпечення громадського порядку, безпеки, евакуації, оповіщення учасників і глядачів при проведенні матчу”

Правовими підставами для укладення угоди є Постанова Кабінету Міністрів України від 29 червня 2004 р. № 823 та спільний наказ Мінсім'ямолодьспорту та МВС України № 703/195 від 12 березня 1996 року.

„_____” _____ 200__ р.

Обласне (міське) управління міліції в особі п. _____ з однієї сторони та адміністрація стадіону _____ в особі директора стадіону п. _____ з другої сторони та віце-президент (генеральний директор) футбольного клубу _____ з третьої сторони, уклали між собою дану Угоду про нижчевикладене:

I. Обласне (міське) управління МВС України в _____ області зобов'язується:

1. Забезпечити охорону громадського порядку на стадіоні _____ та прилеглий до нього території до, під час та після проведення матчів під егідою ФІФА, УЄФА чемпіонату, першості та Кубка України з футболу серед аматорських та професіональних команд згідно з календарем, а саме:

- а) охорону стадіону, команд, майна, офіційних осіб, почесних гостей та глядачів від будь-яких посягань;
- б) охорону приміщень де розташуються команди, арбітри, делегат (інспектор), кімнати допінг-контролю та ложі почесних гостей;
- в) супроводження команди гостей на стадіон до матчу та за місто після матчу, а в разі потреби й офіційних осіб;
- г) встановлення контакту з делегатом (інспектором) ФФУ;
- д) визначення засобів охорони футбольного поля (ігрової зони) від неправомірного вторгнення.

2. Організувати первинний огляд глядачів, які прямують на стадіон з метою недопущення пронесення заборонених предметів, а також недопущення на територію стадіону осіб у стані сп'яніння або без квитків.

3. Визначити склад груп працівників органів внутрішніх справ для охорони секторів, в яких будуть знаходитися глядачі-гості.

4. Спільно з представниками адміністрації стадіону і клубу визначити місце збору кризової групи на випадок виникнення надзвичайної ситуації і умовний сигнал для такого збору.

5. Узагальнити інформацію про чисельність поданих квитків, перепусток на автотранспорт і визначитись з силами і засобами необхідними для забезпечення належного громадського порядку до, під час і після матчу на стадіоні та прилеглий до нього території.

6. Контактувати з офіцером безпеки клубу, обмінюватися інформацією, яка має значення для забезпечення громадського порядку, для чого призначити відповідального до диспетчерського пункту.

7. Прийняти всі необхідні заходи для забезпечення громадського порядку на стадіоні та на прилеглий території до, під час та після матчу.

II. Адміністрація стадіону _____
зобов'язується:

1. Надати приміщення для обладнання командного пункту охорони.

2. У разі потреби оголошувати по стадіону дикторські тексти на вимогу старшого працівника міліції.

3. Своєчасно надавати інформацію про час матчу, зміну часу проведення календарних матчів та чисельність проданих квитків.

4. У разі проведення позачергових матчів не пізніше ніж за п'ять днів до їх початку сповіщати про дату і час проведення.

5. Виділити місце для збору кризової групи.

6. Здійснювати оплату за охорону громадського порядку обласному (міському) управлінню МВС згідно з затвердженим кошторисом не пізніше ніж за три доби після закінчення матчу.

7. Своєчасно виконувати усі вимоги старшого офіцера міліції, відповідального за забезпечення охорони громадського порядку.

III. Клуб _____ зобов'язується:

1. Надати старшому офіцеру міліції всю необхідну інформацію про можливу кількість глядачів-гостей.

2. Виділити необхідну кількість стюардів для надання допомоги у підтримці належного громадського порядку.

3. Координувати діяльність щодо охорони громадського порядку через свого офіцера безпеки.

4. Здійснювати самостійно або спільно з адміністрацією стадіону оплату за охорону громадського порядку згідно з кошторисом.

IV. Угода діє з моменту її підписання та на термін до "____" _____ 200__р. і може бути розірвана в односторонньому порядку, якщо одна із сторін не виконує свої зобов'язання.

**Начальник обласного
(міського, районного)
управління МВС п. _____/ /**

М.П.

Віце-президент клубу _____/ /

М.П.

Директор стадіону _____/ /

М.П.

АКТ
(сертифікат безпеки)
про можливість проведення матчу

на стадіоні _____ у місті _____

між командами _____

" ____ " _____ 200_р. Початок о _____

Ми, що нижче підписалися, уклали цей Протокол про можливість проведення на стадіоні _____ у м. _____ відповідно до Регламенту Всеукраїнських змагань з футболу серед професіональних команд, Вимог до стадіонів та безпеки проведення змагань, Інструкції з техніки безпеки при експлуатації спортивних споруд, а також згідно з іншими нормами та інструкціями з підтверджуючих розділів готовності, які кожному, хто ставить свій підпис, відомі і виконання яких він у межах своєї компетенції та службових обов'язків забезпечує.

Готовність підтверджую:

№ п/п	Перелік позицій придатності	Посада відповідального працівника	Прізвище	Підпис
1.	Обслуговуючий персонал	Заст. директора		
2.	Сили охорони громадського порядку	Призначений старший офіцер		
3.	Засоби протипожежної безпеки	Начальник караулу		
4.	Координатор	Працівник служби безпеки, призначений клубом		
5.	"Швидка допомога"	Лікар		
6.	Конструктивні елементи	Гол. інженер		
7.	Центральне ядро	Нач. служби		

8.	Футбольне поле та обладнання (футбольні ворота, сітки, кутові прапорці, розмітка)	Заступник директора		
9.	Запасні ворота	Бригадир		
10.	Засоби зв'язку, оповіщення, табло	Нач. служби		
11.	Енергетичні системи та освітлення	Нач. служби		
12.	Аварійне освітлення	Нач.служби		
13.	Сантехнічні системи	Нач. служби		
14.	Трибуни, шляхи евакуації	Відповідальний стюард		
15.	Громадські туалети	Заступник директора		
16.	Контрольно-пропускний режим	Заступник директора		
17.	Медицинський пункт	Черговий лікар		
18.	Комендантська служба	Комендант		
19.	Диспетчерський пункт	Черговий		
20.	Допінгова служба	Черговий		
21.	Зв'язок з фанатами	Відповідальний		
22.	Передігрова перевірка стадіону, трибун	Відповідальний		
23.	Наявність плану евакуації на випадок виникнення надзвичайних ситуацій	Директор		

Голова обласної ФФ _____ / _____ /
Віце-президент клубу
(генеральний директор) _____ / _____ /
Директор стадіону _____ / _____ /

М.П.

**Керівництво і рекомендації по
освітленню стадіонів для всіх
змагань УЄФА та ФФУ**

Надані величини освітлення вважаються рекомендованими і охоплюють теперішні і майбутні вимоги, які стосуються міжнародних матчів, для гравців, телебачення і представників ЗМІ. Відносно якості освітлення, необхідно мати на увазі, що вимоги можуть змінюватись в процесі технічного вдосконалення систем.

Вимоги до освітлення

Змагання	Стадія	Люки та стаціонарні камери	Люки та пересувні камери, аварійне освітлення
Чемпіонати Європи	- кваліфікаційні матчі	1400	1000
	- фінальний турнір	1400	1000
Ліга чемпіонів УЄФА	- кваліфікаційний раунд	1000	700
	- груповий турнір і фінал	1000	1000
Вища ліга України	- чемпіонат	1400	1000
Кубок України	- півфінал, фінал	1200	800
Кубок УЕФА	- до 3-го раунду	800	500
	- починаючи з 4-го раунду	1000	700
Першість України	- перша ліга	1000	700
Кубок Інтер Тото		800	500
Чемпіонат Європи: - U-19- - U-17-	- кваліфікаційний турнір	800	500
	- фінальний турнір	1400	1000
	- кваліфікаційний турнір	800	500
	- фінальний турнір	800	500
Першість України	- друга ліга	500	500

**Склад Комітету
з питань стадіонів та безпеки проведення Змагань ФФУ**

1. Воскресенський Борис Михайлович тел. 5210506	Голова комітету, Віце-президент ФФУ, член Комісії УЄФА з питань стадіонів та безпеки.
2. Нич Іван Іванович тел. 2262585	Заступник Голови комітету, Начальник відділу Міністерства сім'ї, молоді і спорту.
3. Салімський Володимир Миколаєвич тел. 2561051	Заступник Голови комітету, Заступник начальника ДГБ МВС України
4. Кулібабенко Віталій Миколайович тел. 5210579	Заступник Голови комітету, Заслужений тренер СРСР
5. Онищенко Петро Анатолійович тел. 2725843	Член комітету, Заступник начальника УГБ МВС України
6. Тарасов Олександр Кузьмич тел. 2830991	Член комітету, Начальник відділу Департаменту МНС України
7. Кропивницький Віталій Станіславович тел. 2702343	Член комітету, Перший заступник начальника ГУ МНС в м. Києві
8. Рошчін Георгій Георгійович тел. 5185708	Член комітету, Президент швидкої допомоги «Борис»
9. Радуцький Михайло Борисович тел.: 2034102	Член комітету, Директор Українського науково-практичного центру екстремальної медичної допомоги та медицини катастроф. Доктор медичних наук, професор

10. Кочетов Ігор Миколайович тел. 2477565	Член комітету, Начальник управління СБУ України
11. Сенчило Олександр Олександрович тел. 5213336	Член комітету, Асистент Кафедри ботаніки Київського національного університету ім. Т. Шевченко
12. Радзінський Давид Йосипович тел. 2578733	Член комітету, Директор ТОВ НВП «Елетер», Член-кореспондент Академії будівництва України
13. Сапон Ніна Федорівна тел. 2305777	Член комітету, Директор ТОВ «Центр газонних трав в Україні»
14. Сімонов Григорій Францович тел. 2355719	Член комітету, Представник інспекторського комітету
15. Іванов Петро Павлович тел. 2783297	Член комітету, Інспектор ПФЛ
16. Демідов Сергій Сергійович тел. 2467030	Член комітету, Директор НСК «Олімпійський»
17. Калоша Анатолій Яковлевич тел. 2782573	Член комітету, Агроном стадіону «Динамо» ім. В.В. Лобановського
18. Бобік Наталія Анатоліївна тел. 2305777	Технічний секретар комітету, Спеціаліст ТОВ «Центр газонних трав в Україні»
19. Янголь Анатолій Васильович тел. 5210533	Член комітету, Заступник Голови по ЗМІ ФФУ

КРИТЕРІЇ КАТЕГОРІЙНОСТІ СТАДІОНУ

	Вища	I	II	III	IV	V
<u>Наявність місць:</u>						
Загальна кількість	30000	10000	5000	3000	1000	500
Індивідуальних	30000	5000	2000	1000	-	-
Під дахом (з 2003 року)	+	+	+	-	-	-
<u>Наявність газону:</u>						
Штучний підігрів	+	+	+	-	-	-
Трав'яний	+	+	+	+	+	+
Стандарт – 105x68	+	+	+	+	-	-
Синтетичний						
<u>Наявність службових приміщень:</u>						
Роздягальні для команд	2x100 м ²	2x60 м ²	2x40 м ²	2x20 м ²	2x20 м ²	2x20 м ²
Масажна	по 2 столи	по 2 столи	+	+	-	-
Медкабінет	+	+	+	+	+	-
Кімната допінг-контролю	16 м ²	16 м ²	16 м ²	-	-	-
Зал для розминки	+	+	-	-	-	-
Кімната арбітрів	24 м ²	24 м ²	16 м ²	+	+	+
Кімната делегата	+	+	+	+	-	-
Кімната інспектора	+	+	+	+	-	-
Штучне освітлення	1400	1200	800	500	-	-
<u>Ложі:</u>						
Преси	80	40	30	Місця для преси		
VIP	80	50	30	+	-	-
Прес-зал	100 м ²	+	+	-	-	-
<u>Огородження:</u>						
Зовнішнє	+	+	+	+	+	+
Внутрішнє	+	+	+	+	-	-
Трибун	+	+	+	-	-	-
Турнікети	+	+	+	-	-	-
<u>Туалети:</u>						
Поза стадіоном	4x2	4x2	4x2	+	+	
На стадіоні	6x2	4x2	+	+	+	+
Кімната охорони порядку	+	+	+	+	-	-
Відеоконтроль	+	+	+	-	-	-
Площадка для телебачення	3	3	3	-	-	-
Паркування на території	+	+	+	+	+	-
Паркування біля стадіону	+	+	+	+	-	-
Табло	електронне		+	+	+	+
Інформаційні щити та оформлення	+	+	+	+	+	+
Флагштоки	5	5	3	3	3	3

Шановні колеги!

У цій брошурі викладені основні вимоги до стадіонів та безпеки при проведенні змагань з футболу.

Однак як і все в житті рухається, поліпшується, вдосконалюється. Про усі суттєві зміни ми будемо вас постійно інформувати.

З повагою

Віце-президенту ФФУ,

Голова комітету з питань

стадіонів та безпеки,

член Комісії УЄФА з питань

стадіонів та безпеки

Б. Воскресенський

ДЛЯ НОТАТОК: